

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/66/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2323010193
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2323010193.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Batisovej a členov senátu Mgr. Pavla Macháča a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci proti obžalovanému A. B. C., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, o odvolaní obžalovaného a prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 12.04.2023, sp. zn. 0T/50/2023, na verejnom zasadnutí konanom 09.11.2023 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

obžalovaný A. B. C., nar. XX.XX.XXXX v D. E., trvale bytom F. XXX/XX, B.,

o d s u d z u j e :

Podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. l) Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odkladá.

Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona sa obžalovanému určuje skúšobná doba na 2 (dva) roky.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke v trvaní 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov.

odôvodnenie:

Okresný súd Galanta rozsudkom z 12.04.2023, č. k. 0T/50/2023-117 uznal obžalovaného A. B. C. za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 14.02.2023 v čase o 16:41 hod. viedol osobné motorové vozidlo značky Mercedes Benz, EČV: G. v meste B. na ulici Družstevnej, kde bol hliadkou Policajného zboru na základe predchádzajúceho oznámenia o jazde vodiča zo strany na stranu, zákonným spôsobom kontrolovaný a dobrovoľne sa podrobil dychovej skúške na zistenie prítomnosti alkoholu v dychu prístrojom Alcotest 7510 č. ARMF-0505 v čase o 16:49 hod., ktorej výsledok bol pozitívny s nameranou hodnotou 1,31 mg/l vydychovaného vzduchu (v prepočte 2,73 promile), a v čase o 17:07 hod., ktorej výsledok bol pozitívny s nameranou hodnotou 1,35 mg/l vydychovaného vzduchu (v prepočte 2,81 promile).

Okresný súd obžalovaného za to odsúdil podľa § 289 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j), písm. l), písm. n) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace, výkon ktorého mu podľa § 51 ods. 1 s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienienečne odložil a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona určil obžalovanému skúšobnú dobu podmienienečného odsúdenia s probačným dohľadom vo výmere 2 roky. Podľa § 51 ods. 2 s poukazom na § 51 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona obžalovanému uložil počas skúšobnej doby podmienienečného odsúdenia obmedzenia a povinnosti: zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok a príkaz podrobiť sa psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve, všetko so zameraním na požívanie alkoholu. Zároveň mu podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v cestnej premávke vo výmere 3 roky a 6 mesiacov.

V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd skonštatoval, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní realizoval vyhlásenie o vine, ktoré súd prijal, preto vykonal dokazovanie len čo do výroku o treste. Následne okresný súd v odôvodnení zrekapituloval výsledky dokazovania, ktoré ohľadom tohto výroku vykonal.

Samotný výrok o treste okresný súd odôvodnil tým, že zvolil uloženie podmienienečného trestu odňatia slobody. K uloženiu nepodmienienečného trestu odňatia slobody, na rozdiel od prokurátora, nevidel žiaden dôvod konštatujúci, že osoba obžalovaného je doposiaľ súdne netrestaná, z vykonaného dokazovania ohľadne osoby obžalovaného neplynie predpoklad o tendencii správať sa protiprávne v rovine trestnoprávnej v prípade neuloženia nepodmienienečného trestu odňatia slobody. Vysoko kladné osobnostné charakteristiky osoby obžalovaného zadovážené obhajobou do spisu od tretích osôb z bližšieho i širšieho okolia obžalovaného, týkajúce sa pomoci ľuďom, podľa názoru okresného súdu naopak posilňujú presvedčenie súdu, že účelu trestu učiní bezo zvyšku zadosť podmienienny trest odňatia slobody, kedy najmä vzhľadom na osobu obžalovaného a jeho doterajší život mal dôvodne za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovaného výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný.

Okresný súd obžalovanému uložil trest v polovici upravenej trestnej sadzby v trvaní 4 mesiace, ktorý považoval za primeraný, nezistiac žiadne priťažujúce okolnosti a zistiac poľahčujúce okolnosti: obžalovaný viedol pred spáchaním trestného činu riadny život (síce má administratívny záznam o vedení vozidla pod vplyvom alkoholu v roku 2005 a za ostatných cca 5 rokov 3 priestupky, no pri porovnaní s naozaj vysoko kladnými osobnostnými charakteristikami obžalovaného, týkajúce sa pomoci ľuďom či charity, ktoré vyplynuli zo správ o jeho povesti, mal okresný súd za to, že je možné priznať aj túto poľahčujúcu okolnosť), obžalovaný sa priznal k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval a od počiatku s OČTK spolupracoval, dobrovoľne vydal aj vec (motorové vozidlo), a teda je dôvodný záver, že napomáhal pri objasňovaní tejto trestnej činnosti príslušným orgánom. Okresný súd nezistil prítomnosť ďalších dvoch poľahčujúcich okolností, a to ospravedlniteľné silné citové rozrušenie (§ 36 písm. a) Trestného zákona) ani vplyv tiesnivých osobných pomerov/rodinných pomerov, ktoré si obžalovaný nespôsobil (§ 36 písm. h) Trestného zákona) - obhajoba pri žiadosti o aplikáciu týchto dvoch poľahčujúcich okolností poukazovala na v čase skutku prebiehajúcu hospitalizáciu syna obžalovaného (z dôvodu podozrenia na infarkt). K tomu okresný súd uviedol, že je síce pravdou, že vážne zdravotné problémy blízkeho člena rodiny (navyše vlastného dieťaťa) vplyvajú zväčša veľmi negatívne na psychické pohodlie osoby z rodiny (tu navyše rodiča - obžalovaného), avšak podľa názoru okresného súdu v konaní neboli navrhnuté ani vykonané žiadne dôkazy na preukázanie toho, že uvedená okolnosť mala na obžalovaného taký vplyv, ktorý by čo i len čiastočne ospravedlňoval na strane obžalovaného sadnutie si za volant a vedenie vozidla pri naozaj výraznom opojení alkoholom.

Okresný súd určil skúšobnú dobu podmienienečného odsúdenia s probačným dohľadom v trvaní 2 roky, ktorú dĺžku skúšobnej doby považoval v tomto prípade za adekvátnu. Vzhľadom však na v evidenčnej karte vodiča obžalovaného zaznamenanú (v roku 2005) tendenciu spájať vedenie vozidla a predošlé požitie alkoholu, dohľad probačného úradníka súdu je podľa názoru okresného súdu dôvodný a uložil obžalovanému povinnosti/obmedzenia vo forme zákazu požívania alkoholu/návykových látok a príkazu pohovoriť si o užívaní alkoholu s odborníkom (či už formou psychoterapie alebo psychologického poradenstva).

Obžalovanému okresný súd uložil aj trest zákazu činnosti (vedenia motorových vozidiel v cestnej premávke), nakoľko na dané vzhliadol splnenie zákonných podmienok (skutku, trestného činu, sa obžalovaný dopustil pri vedení vozidla pod vplyvom alkoholu) a to v polovici upravenej trestnej sadzby, resp. mierne pod polovicou trestnej sadzby, v trvaní 3 roky a 6 mesiacov, ktorú považoval za primeranú.

Okresný súd neuložil trest prepadnutia veci - motorového vozidla, ktoré bolo použité na spáchanie trestného činu, nakoľko to podľa okresného súdu na naplnenie účelu trestu nebolo potrebné, vzhľadom na ostatné uložené tresty v ich súhrne. Okresný súd poukázal na skutočnosť, že obžalovanému neukladal doživotný trest zákazu činnosti, po vykonaní trestu bude môcť opätovne viesť vozidlo v cestnej premávke. Účel trestu nemá sledovať samoučelné spôsobenie ujmy na majetku obžalovaného, ale jeho prevýchovu k tomu, aby sa trestnej činnosti v budúcnosti už nedopúšťal - účelom trestu nie je páchatelovi spôsobiť čo najväčšiu ujmu (teda ukladať „exemplárny trest na výstrahu“), ale ukladať primeraný trest závažnosti prečinu a okolnostiam na strane páchatel'a. Prepadnutie veci pomerne drahého motorového vozidla by tak bolo nadbytočným postihom, predstavujúcim vo svojej podstate akúsi skrytú formu peňažného trestu. Okresný súd konštatoval, že uloženie tohto druhu trestu by predstavovalo z hľadiska naplnenia účelu trestu už nadbytočný, neprimerane prísny postih, keď trest má byť primeraný k závažnosti žalovaného prečinu.

Okresný súd uzavrel, že uložené tresty sú v súhrne postačujúce a nie je potrebné k nim pridávať ďalší druh trestu, keď uložené tresty považoval za zákonné, primerané, spravodlivé, bezo zvyšku naplňajúce vo svojom súhrne účel trestu v zmysle § 34 Trestného zákona, a to tak z pohľadu generálnej prevencie, ako aj z pohľadu individuálnej prevencie či prevýchovy obžalovaného na jedinca, ktorý sa už v budúcnosti trestnej činnosti dopúšťať.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku prokurátor podal odvolanie čo do výroku o treste v neprospech obžalovaného, pričom obžalovaný si ponechal lehotu, avšak v zákonnej lehote podal odvolanie a to proti výroku o treste.

Prokurátor v písomne odôvodnenom odvolaní uviedol, že uložený trest okresným súdom považuje za neprimerane mierny. Trest navrhovaný prokurátorom – nepodmienečný trest odňatia slobody krátkeho trvania sa vzhľadom najmä na množstvo alkoholu v dychu, ktoré predstavovalo 2,81 promile, nejaví ako trest neprimeraný, neúmerný, ani ako „nie vhodný“. Zdôraznil, že išlo o ťažkú opitosť. A teda pokiaľ obžalovaný vykonával jazdu s osobným motorovým vozidlom v stupni ťažkej opitosti, išlo o stav, ktorý mu bez akýchkoľvek pochybností znemožňoval vykonávať túto činnosť a činil ju obzvlášť nebezpečnou. Závažnosť konania zvyšuje fakt, že obžalovaný vykonával jazdu v poobedných hodinách na mieste, kde sa nachádzajú panelákové bytové domy, navyše aj materské centrum. Stupeň opitosti páchatel'a je podľa názoru prokurátora vždy potrebné zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie. Vo vzťahu k súdom neuloženému trestu prepadnutia veci uviedol, že je potrebné si uvedomiť, že za daných okolností sa motorové vozidlo v rukách takto alkoholom ovplyvneného páchatel'a mení na zbraň a táto je v zásade neovládateľná, resp. neovládateľná v dostatočnom rozsahu. Riziko spôsobenia škody či ublíženia na zdraví, resp. ešte ďaleko horšieho následku je potom mimoriadne vysoké a pokiaľ obvinený vedomý si takéhoto rizika sa toto rozhodol dobrovoľne podstúpiť, je povinný znášať následky z toho plynúce. Argumentoval, že ak bol obžalovaný hodnotený ako osoba s vysokým morálnym kreditom, ku ktorému vzhliadajú či už bývalí zamestnanci, poslanci alebo obyvatelia mesta, za situácie, kedy obžalovaný bol verejným činiteľom dlhé roky, a teda ako osoba verejne činná a známa, by o to viac mal svojim konaním a spôsobom života prezentovať svoj postoj k dodržiavaniu zákonov a pravidiel spoločnosti spôsobom, ktorý je žiaduci a akceptovateľný. V osobe obžalovaného ide o dlhoročného podnikateľa, verejnú funkciu vykonával bez nároku na odmenu, finančné prostriedky poukazoval aj na charitu a preto v prípade uloženia trestu prepadnutia motorového vozidla, by nebolo nutné tento trest vyhodnotiť ako neprimeraný. Prokurátor zastával názor, že pri prísnejších trestoch v prípade ohrozovacieho trestného činu tieto naopak môžu viesť k tomu, aby si vodič chybu dostatočne uvedomil a už ju nikdy nezopakoval. K priznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona uviedol, že nevzhliadol dôvody na pričítanie tejto okolnosti a argumentoval, že aby bolo konanie páchatel'a posúdené ako napomáhanie pri objasňovaní, musí umožniť orgánom činným v trestnom konaní vytvoriť si podrobnejší obraz o skutkových okolnostiach, pomoc pri objasňovaní by nemala byť obmedzená len na ochotu vypovedať. V závere ešte poukázal na skutočnosť, že obžalovaný mal v minulosti už zadržaný vodičský preukaz za jazdu pod vplyvom alkoholu v administratívnom konaní.

Z prezentovaných dôvodov prokurátor v konečnom návrhu žiadal, aby Krajský súd v Trnave zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obžalovanému uložil primeraný a zákonný trest odňatia slobody vo výmere 5 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu vo výmere 4 roky a trest prepadnutia veci – motorového vozidla zn. Mercedes – Benz, ev. č. G., ktorého vlastníkom sa stáva štát, keďže skutkový stav v napadnutom rozsudku bol správne zistený.

Obžalovaný sa k odvolaniu prokurátora vyjadril prostredníctvom svojho obhajcu a uviedol, že odvolanie prokurátora je absolútne nedôvodné a vychádza aj z domniek a úvah prokurátora, ktoré nemajú žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Vyslovil názor, že v prejednanom prípade pomery a okolnosti na strane obžalovaného pre rozhodnutie o vine a treste nemali žiaden vplyv. K možnému uloženiu prepadnutia veci poukázal na hodnotu motorového vozidla, keď táto je v zjavnom nepomere k miere závažnosti prejednaného prečinu. Zopakoval argumenty zo svojho písomne odôvodneného odvolania a navrhol odvolanie prokurátora postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuť ako nedôvodné. Obžalovaný podané odvolanie odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu. V odvolaní po krátkej rekapitulácii výrokov uviedol, že výrok napadnutého rozsudku o treste je nesprávny a vadami trpí aj konanie, ktoré vydaniu napadnutého rozsudku predchádzalo. Poukázal na to, že v priebehu celého trestného stíhania spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní, už pri jeho výsluchu ako zadržaného podozrivého, ako aj pri výsluchu ako obvineného v prípravnom konaní sa k spáchaniu skutku priznal a svoje konanie úprimne oľutoval. Na tomto stanovisku zotrval počas celého hlavného pojednávania, keď urobil vyhlásenie, že sa cíti byť vinný zo spáchania skutku, ktoré vyhlásenie bolo súdom prijaté. Nič nezamlčal a riadne opísal všetky rozhodujúce skutočnosti. Poukázal na skutočnosť, že je osobou vyššieho veku, nikdy nebol odsúdený, bol za svoj život postihnutý za minimum priestupkov, vedie celý život riadny život (viedol vzorný rodinný život, riadne pracoval a podnikal, aktívne sa staral o rozvoj mesta B., zastával funkciu poslanca v mestskom zastupiteľstve, zabezpečoval množstvo všeobecne prospešných aktivít pre mesto, jeho obyvateľov, svojich zamestnancov), má vodičské oprávnenie od roku 1974, v čase skutku bol v silnom citovom rozrušení, keď dňa 13.02.2023 bol jeho jediný syn akútne hospitalizovaný na kardiologickom oddelení v nemocnici v Nitre, jazdil na aute, ktoré je vybavené špičkovým elektronickým systémom, ktorý autonómne vozidlo v prípade hroziacej kolízie automaticky spomalí alebo zastaví, dobrovoľne začal po skutku navštevovať psychiatra, nemožno mu pričítať žiadnu priťažujúcu okolnosť a požíva veľký rešpekt a úctu obyvateľov mesta B., ako aj u iných osôb. Mal názor, že mu mali byť priznané poľahčujúce okolnosti a to podľa § 36 písm. a), h), j), l), n) Trestného zákona. A preto trest, ktorý mu bol uložený, nepovažoval za trest primeraný, keď trest zákazu činnosti bude mať negatívny vplyv na jeho rodinu a súd mal prihliadať na účel trestu a dopady trestu na obžalovaného a jeho rodinu a jemu blízke osoby. Vyslovil názor, že odôvodnenie rozsudku nie je dostatočné, keď nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal s obhajobou obžalovaného, z akých dôkazov vychádzal, aké rozhodujúce skutočnosti zohľadnil, a akými právnymi úvahami sa súd spravoval. Žiadal, aby súd po zrušení napadnutého rozsudku vo výroku o treste podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d), e) Trestného poriadku sám vo veci rozhodol tak, že obžalovanému uloží primeraný miernejší trest bez uloženia obmedzení a povinností a bez nariadenia probačného dohľadu, príp. aby vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Prokurátor sa k odvolacím námietkam obžalovaného písomne nevyjadril.

Za účelom prejednania podaných odvolaní nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 09.11.2023. Verejného zasadnutia sa zúčastnila prokurátorka krajskej prokuratúry, obžalovaný a jeho obhajcovia. Na verejnom zasadnutí boli oboznámené listiny predložené obhajcom obžalovaného a to doklad o podrobení sa odbornému poradenstvu, doklad o zdravotnej spôsobilosti, potvrdenie psychiatra H. H. I. z 05.10.2023 a nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 1/2021-164.

V rámci konečných návrhov prokurátorka navrhla odvolanie obžalovaného zamietnuť ako nedôvodné a zároveň navrhla rozhodnúť v intenciách odvolania prokurátora. Obhajca obžalovaného sa pridržiaval všetkých skutočností uvedených v odvolaní a dodal, že vzhľadom na listiny predložené na verejnom zasadnutí je toho názoru, že tieto odôvodňujú uloženie primeranejšieho miernejšieho trestu a obmedzenia uložené okresným súdom nemajú reálny význam. Obžalovaný sa pripojil ku konečnému návrhu svojho obhajcu a dodal, že skutok ľutuje.

Podľa § 317 ods.1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 ods. 2 Trestného poriadku ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hocí i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania na to oprávnenou osobou – obžalovaným a prokurátorom - postupom podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku o treste, proti ktorému obžalovaný a prokurátor podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadal len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu krajský súd zistil, že odvolanie obžalovaného ako i prokurátora sú z časti dôvodné.

Pokiaľ ide o správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo výroku o treste, v tomto smere treba uviesť, že zo zápisnice z hlavného pojednávania vyplýva, že okresný súd dokazovanie ohľadom tohto výroku vykonal zákonným spôsobom a v rozsahu dostatočnom na spravodlivé, stavu veci a zákonu zodpovedajúce rozhodnutie.

Pokiaľ ide o napadnutý výrok o treste, krajský súd považuje za potrebné na úvod pripomenúť niektoré teoretické východiská rozhodné pre ukladanie trestu.

Pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona, podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva

ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a

trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnúť podľa § 38 ods. 2 Trestného zákona na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Trestného zákona prihliadnúť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatel'a i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatel'om či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatel'a neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel' oprávnene nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických východísk krajský súd konštatuje, že okresný súd u obžalovaného správne preskúmaval pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností a správne u neho zistil len jednu poľahčujúcu okolnosť, že sa k spáchaniu trestného činu priznal a jeho spáchanie úprimne oľutoval (§ 36 písm. l) Trestného zákona). Priťažujúcu okolnosť u neho ani krajský súd nezistil. Správne potom pri prevahe poľahčujúcich okolností v pomere 2:0 okresný súd aplikoval ust. § 38 ods. 3 Trestného zákona a znížil hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby z 12 mesiacov o jednu tretinu, teda na 8 mesiacov. Trest odňatia slobody tak bolo možné v tejto veci ukladať až na 8 mesiacov.

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku týkajúcu sa priznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, teda že obžalovaný napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom, táto je dôvodná. Aby bolo možné túto poľahčujúcu okolnosť obžalovanému priznať, muselo by k samotnému priznaniu z jeho strany pristúpiť aj uvedenie údajov, ktoré umožňujú vytvoriť si komplexnejší obraz o okolnostiach činu, poprípade aktívna účasť obžalovaného na iných dôkazných úkonoch, než je jeho výsluch (rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, previerka výpovede na mieste činu). Taká súčinnosť musí byť poskytnutá orgánom prípravného konania, nakoľko už tie musia objasniť čin (a to aj procesným dokazovaním, vedeným v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, nie len „operatívne“) do tej miery, aby mohla byť podaná obžaloba. V tomto prípade sa obžalovaný síce priznal k spáchaniu trestného činu už v prípravnom konaní, avšak k tomuto nepristúpila žiadna iná skutočnosť, resp. žiadne napomáhanie, ktoré musí zahŕňať aktívnu spoluprácu pri objasňovaní vlastnej trestnej činnosti pri vyšetrovaní, sa z jeho strany nekonalo.

Rovnako tak krajský súd zistil, že okresný súd postupoval nesprávne, keď konštatoval, že pred spáchaním trestného činu obžalovaný viedol riadny život a to s poukazom na spáchané priestupky, najmä priestupok pod vplyvom alkoholu (aj keď ide o priestupok z roku 2005, ide o priestupok závažný). Krajský súd však v súlade s názorom okresného súdu zistil dôvodnosť nepriznania poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. a), písm. h) Trestného zákona, keď hospitalizácia syna obžalovaného deň pred spáchaním skutku nemôže v žiadnom prípade ospravedlňovať protiprávne konanie obžalovaného. Silné citové rozrušenie musí existovať v čase spáchania skutku a musí byť rozrušenie ospravedlniteľné - t. j. príčina, ktorá k vzniku tohto stavu viedla, by rovnakú alebo aspoň podobnú odozvu vyvolala u väčšiny ľudí. Existenciu tejto poľahčujúcej okolnosti u konkrétneho páchatel'a teda treba posudzovať v rovine subjektívnej, ale aj objektívnej (teda či bolo rozrušenie páchatel'a ospravedlniteľné a ľudsky pochopiteľné z pohľadu tretej osoby). Za ospravedlniteľné citové rozrušenie nemožno však považovať stav, ktorý si páchatel' privodil sám požitím alkoholu alebo iných omamných látok. Navyše išlo o hospitalizáciu rodinného príslušníka, ktorý nebol v priamom ohrození života a už keď obžalovaný vyhodnotil túto skutočnosť ako dôvod na požitie alkoholu v nemalom množstve, tak určite nemôže byť dôvodom na to,

aby v čase o 16.41 hod. v meste B. viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu a to až s hodnotou 2,81 promile.

Pokiaľ ide o druh trestu, okresný súd postupoval správne, keď obžalovanému uložil trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu (avšak nepostupoval správne, pokiaľ obžalovanému uložil aj probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe). Zároveň ani krajský súd nepovažoval za nevyhnutné na obžalovaného vplyvať výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody, nevyžaduje si to ani ochrana spoločnosti, ani náprava páchatela.

Pokiaľ ide o povahu spáchaného prečinu, správne prokurátor v odvolaní poukázal na to, že trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona je ohrozovací trestný čin. Objektom tejto skutkovej podstaty je ochrana života, zdravia a majetku, najmä pred vodičmi motorových vozidiel, ktorí vedú motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu alebo drog. Z povahy motorových vozidiel, ktoré svojou váhou a motorickou silou spôsobujú závažné deštruktívne účinky, vyplýva, že následky dopravných nehôd sú spravidla závažné, keďže ide nielen o prípady usmrtenia, ale aj veľmi časté prípady, pri ktorých dochádza k ťažkým zraneniam poškodených. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v konaní páchatela, ktorý v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, vykonáva zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku. Z hľadiska ovplyvnenia alkoholom rozumieme pod pojmom stav vylučujúci spôsobilosť, kedy hladina alkoholu v krvi vodiča motorového vozidla dosiahne 1,0 g/kg (1 promile), nakoľko podľa poznatkov lekárskej vedy nie je žiadny, teda ani nadpriemerne disponovaný vodič motorového vozidla, schopný bezpečne viesť motorové vozidlo pri takejto hladine alkoholu v jeho krvi. Páchatelom tohto trestného činu môže byť ktokoľvek (všeobecný), z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie.

Krajský súd sa stotožňuje s názorom prokurátora, že pokiaľ páchatel viedol motorové vozidlo v cestnej premávke pod vplyvom alkoholu v stave vylučujúcom spôsobilosť, tak nie je v zásade jedno, v akom stupni opitosti sa nachádzal, resp. o akú hodnotu páchatel prekročil kľúčovú hranicu jedného promile alkoholu v krvi. Krajský súd zastáva názor, že každé ovplyvnenie alkoholom znižuje schopnosť k vedeniu motorového vozidla v cestnej premávke, nakoľko vodič potom nie je schopný správnych a včasných vnemov, pohotových reakcií na situácie bežne vznikajúce v cestnej premávke, preto je dôležité vedieť, k akému výraznému zníženiu schopností vodiča vplyvom návykovej látky, spravidla alkoholu, došlo. Z logiky veci platí, že čím vyššia je hladina alkoholu v krvi páchatela tohto činu, t. j. stupeň jeho opitosti, tým je jeho schopnosť viesť motorové vozidlo v cestnej premávke nižšia (problematickejšia, obmedzenejšia) a naopak potenciálne riziko ohrozenia záujmov chránených Trestného zákona vyššie. Na základe uvedeného je preto krajský súd toho názoru, že stupeň opitosti páchatela je potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie, na ktorú skutočnosť prokurátor dôvodne v odvolaní poukazuje.

V tomto prípade z ustálených skutkových zistení vyplýva, že obžalovaný viedol ako vodič osobné motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu s nameranou hodnotou 1,31 (neskôr 1,35) mg alkoholu na liter vydychovaného vzduchu, čo v prepočte činí 2,73 (2,81) promile alkoholu v krvi. Takúto hladinu alkoholu v krvi veda označuje už za ťažkú opitosť, v rámci tohto stavu osoba nie je schopná samostatnej chôdze, má blábolivú reč, psychické poruchy, výraznejšie poruchy správania (napr. opilecká agresivita), zvracanie a pod. Závažnosť prečinu spáchaného obžalovaným v rámci kategórie týchto trestných činov tak aj podľa názoru krajského súdu bola vysoká, tu aj s poukazom na miesto, kadiaľ vozidlo viedol a navyše počas dopravnej špičky (16,41 hod.).

Na strane druhej krajský súd nezdieľa názor prokurátora, že páchatela prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, u ktorého bola zistená ťažká opitosť (2,0 až 2,99 promile alkoholu v krvi), nemožno potrestať podmieneným odkladom trestu odňatia slobody, ak sú na to splnené zákonné podmienky. Je tomu tak z dôvodu, že okrem stupňa opitosti majúceho vplyv na závažnosť spáchaného prečinu je potrebné zväžiť aj možnosti nápravy páchatela týmto druhom trestu. A práve táto ostatná zákonná podmienka v prípade obžalovaného podľa názoru krajského súdu stále splnená je, čo vytvára prekážku pre jeho potrestanie nepodmienečným trestom odňatia slobody v zmysle návrhu prokurátora.

Ide totiž o to, že obžalovaný doposiaľ nebol súdne trestaný a bol len priestupkovo postihnutý párkrát (i keď aj za závažný priestupok). Z toho je zrejmé, že síce nejde o vzorného vodiča, čo sa premietlo aj do nepriznania poľahčujúcej okolnosti vedenia riadneho života podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, no na strane druhej nejde ani o extrémne nedisciplinovaného vodiča, ktorý by svojim nezodpovedným správaním v cestnej premávke pravidelne a sústavne ohrozoval ostatných účastníkov cestnej premávky. U takéhoto prvopáchatela trestnej činnosti je podľa názoru krajského súdu možné racionálne očakávať, že v prípade uloženia trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu spolu s trestom

zákazu činnosti bude naplnený účel trestu sledovaný ust. § 34 Trestného zákona, tu najmä z hľadiska individuálnej prevencie. Nemožno tiež opomenúť odstrašujúci účinok samotného trestného konania. Inak vyjadrené, obžalovanému bolo potrebné uložiť trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu.

Pokiaľ ide o výmeru trestu, vymeraný trest odňatia slobody 4 mesiace je v polovici modifikovaného zákonného rozpätia a vzhľadom na osobu obžalovaného a okolnosti prípadu je takýto trest možné podľa krajského súdu považovať za primeraný a spravodlivý. Skúšobná doba na úrovni 2 rokov je dostatočne dlhá na to, aby obžalovaný spôsobom svojho života preukázal polepšenie.

Keďže sa obžalovaný dopustil trestného činu v súvislosti s vedením motorového vozidla, správne mu okresný súd uložil aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v cestnej premávke podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. Uloženie tohto druhu trestu si v tomto prípade nepochybne vyžaduje účinná ochrana spoločnosti, tu najmä ostatných účastníkov cestnej premávky pred páchatelmi tohto druhu trestnej činnosti. Pokiaľ ide o tri a pol ročný výmeru tohto trestu, krajský súd ju považuje za primeranú nielen okolnostiam prípadu, ale aj osobe obžalovaného, najmä s poukazom na jeho priestupkovú minulosť v doprave.

Vzhľadom ku skutočnosti, že na obžalovaného bude pôsobený trestom zákazu činnosti nie na krátku dobu, nie je potrebné obžalovanému ukladať trest podmienený s probačným dohľadom, keď je potrebné na obžalovaného pôsobiť týmto trestom, ktorý mu zabráni ohrozovať ostatných účastníkov cestnej premávky a nie je potrebné na neho vplývať zákazom požívania alkoholických nápojov, resp. príkazom podrobiť sa psychoterapii so zameraním na požívanie alkoholu, keď krajský súd v uvedených obmedzeniach a povinnostiach nevidel žiadne opodstatnenie. Navyše obžalovaný sa dobrovoľne už podrobuje psychoterapii ako to vyplynulo z listinných dôkazov predložených na verejnom zasadnutí.

Napokon k neuloženiu trestu prepadnutia veci treba ešte uviesť, že správne okresný súd uviedol, že v prípade, že hodnota veci je v zjavnom nepomere k miere závažnosti prečinu, tak súd neuloží trest prepadnutia veci, pričom účelom trestu nie je páchatelovi trestného činu spôsobiť čo najväčšiu ujmu, ale trest by mal byť primeraný závažnosti spáchaného trestného činu. Aj v prípade ukladania tohto druhu trestu sa musia vždy zohľadňovať všetky zásady ukladania trestov v zmysle § 34 Trestného zákona. V tejto súvislosti krajský súd dospel k záveru, že prezentovaný postoj obžalovaného v prejednávanej veci, uloženie podmieneného trestu odňatia slobody, ako aj trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v cestnej premávke, významne svedčia v prospech obžalovaného v tom smere, že na jeho prevýchovu už nie je nevyhnutne potrebné pôsobiť ďalším druhom trestu postihujúcim aj jeho majetok. Krajský súd sa preto nestotožnil s odvolacími námietkami prokurátora, že na splnenie účelu trestu u obžalovaného je nevyhnutné aj uloženie trestu prepadnutia veci. Tento trest by bol neprimeraný a nespravodlivý, resp. uložený v rozpore s hľadiskami určenými v zásadách ukladania trestov podľa § 34 Trestného zákona.

Na základe prezentovaných úvah krajský súd vyhodnotil odvolanie obžalovaného a prokurátora ako (z časti) dôvodné, v dôsledku čoho zrušil postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a následne podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol o treste pre obžalovaného, keďže výsledky dokazovania vykonaného pred okresným súdom to umožňovali.

Krajský súd považuje ním uložené tresty vo vzájomnej kombinácii za nielen zákonné, ale aj primerané a spravodlivé, ktoré splnia svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň morálne odsúdia konanie obžalovaného.

Tento rozsudok bol prijatý jednotyseľne (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.